

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Moklo kryptis (šaka) Kodas	Fakultetas	Katedra
Teisės psichologija ir jos taikymo problemos	Psichologija 06S	Filosofijos	Bendrosios psichologijos
Kreditai	7		
Kontaktinės valandos	10		
Vertinimas	Egzaminas		
Įvertinimo sudėtis	40 % rašto darbas		
	60 % egzaminas raštu		
Dalyko anotacija			
<p>Psichologijos ir teisės ryšiai, skirtumai ir sąveikos problemos. Teisės psichologijos samprata, raidos istorija ir svarbiausios sritys.</p> <p>Psichologo dalyvavimas tiriant nusikaltimus. Liudytojo apklausa, jo parodymų tikslumo ir patikimumo įvertinimas. Liudytojų parodymus lemiantys psichologiniai veiksniai. Įtariamojo apibūdinimas ir atpažinimas. Vaikų liudytojų apklausos ypatumai ir problemos. Įtariamojo apklausos ir prisipažinimo psichologiniai ypatumai. Melagingi įtariamojo parodymai ir prisipažinimas. Verbalinės ir neverbalinės melo atskleidimo galimybės. Psichologinės nusikaltimų tyrimo problemos.</p> <p>Psichologinės ekspertizės paskirtis, ypatumai, teisinis statusas, rūšys, funkcijos ir uždaviniai. Psichologui ekspertui keliami reikalavimai, jo teisės ir pareigos. Teismo psichologinė ekspertizė Lietuvoje: dabartinė padėtis, problemos ir galimi jų sprendimo būdai.</p> <p>Pagrindinės civilinių ginčų rūšys ir jų psichologinė charakteristika. Psichologo vaidmuo sprendžiant šeimos teisinius ginčus. Vaiko globos ir įvaikinimo, vaikui taikomos prievartos ir nepriežiūros, asmens patirtos psichinės žalos, gebėjimo veikti ir priimti sprendimus psichologinis įvertinimas. Problemos, su kuriomis susiduria psichologas civilinio proceso metu.</p> <p>Psichologas kaip baudžiamojo proceso dalyvis. Asmens gebėjimo dalyvauti baudžiamajame procese ir jo pakaltinamumo psichologinis įvertinimas. Psichinių sutrikimų, ypatingų būsenų, pagrįstos rizikos įvertinimas ir asmens baudžiamosios atsakomybės problemos. Psichologinių žinių vaidmuo pagrindžiant baudžiamosios atsakomybės amžiaus ribas. Asmens nusikalstamo elgesio rizikos įvertinimo problemos. Teismas kaip socialinio-psichologinio poveikio arena. Problemos, su kuriomis susiduria psichologas baudžiamojo proceso metu.</p> <p>Teisingumo psichologiniai aspektai. Procedūrinio, skirstymo, atkuriamojo teisingumo samprata ir teoriniai modeliai. Pasitikėjimas justicija, jos pareigūnais ir procedūrinio teisingumo sukelti efektai. Suvokto procedūrinio teisingumo veiksniai. Procedūrinis teisingumas Lietuvos kriminalinėje justicijoje: dabartinė padėtis, problemos ir galimi jų sprendimo būdai.</p> <p>Psichologinių žinių taikymas teisėtvarkos pareigūnų profesinėje veikloje: psichologinis įvertinimas, atranka, konsultavimas, nepageidautino elgesio psikokorekcija ir mokymas. Psichologinės pagalbos teisėtvarkos pareigūnams problemos ir perspektyvos.</p> <p>Terapinės jurisprudencijos samprata, ištakos, taikymo sritys ir problemos.</p> <p>Teisės psichologo atliekami vaidmenys, atsakomybė, profesinės etikos principai ir normos. Pagrindinės teisės psichologo profesinės etikos dilemos ir jų sprendimo strategija.</p>			
Pagrindinė literatūra			
1. Ackerman M.J. Essentials of forensic psychological assessment. New York, 1999.			
2. Ainsworth P.B. Psychology, law and eyewitness testimony. Chichester, 1998.			
3. Arrigo B.A., Shipley S.L. Introduction to forensic psychology: Issues and controversies in crime			

and justice. 2-nd ed. Amsterdam, 2005.			
4. Blau T.H. Psychological services for law enforcement. New York, 1994.			
5. Blau T.H. The psychologist as expert witness. 2-nd ed. New York, 1998.			
6. Children's testimony: A handbook of psychological research and forensic practice / Ed. by H.L. Westcott, G.M. Davies, R.H.C. Bull. Chichester, 2002.			
7. Craig R.J. Personality-guided forensic psychology. Washington, 2005.			
8. Forensic mental health assessment of children and adolescents / Ed. by S.N. Sparta, G.P. Koocher. New York, 2006.			
9. Forensic psychology: Emerging topics and expanding roles / Ed. by A.M. Goldstein. Hoboken, 2007.			
10. Gudjonsson G.H. The psychology of interrogations and confessions: A handbook. Chichester, 2003.			
11. Handbook of psychology. Vol. 11. Forensic psychology / Ed. by A.M. Goldstein, I.B. Weiner. Hoboken, 2003.			
12. Handbook of psychology and law / Ed. by D.K. Kagehiro, W.S. Laufer. New York, 1992.			
13. Handbook of psychology in legal contexts / Ed. by R. Bull, D. Carson. Chichester, 1995.			
14. Handbook of psychology in legal contexts. 2-nd ed. / Ed. by D. Carson, R. Bull. Chichester, 2005.			
15. Justickis V., Valickas G. Procedūrinis teisingumas Lietuvos kriminalinėje justicijoje. Vilnius, 2006.			
16. Mart E.G. Getting started in forensic psychology practice. Hoboken, 2006.			
17. Melton G.B., Petrila J., Poythress N.G., Slobogin C. Psychological evaluations for the courts: A handbook for mental health professionals and lawyers. New York, 1987.			
18. Memon A., Vrij A., Bull R. Psychology and law: Truthfulness, accuracy and credibility. Chichester, 2003.			
19. Milne R., Bull R. Investigative interviewing: Psychology and practice. Chichester, 1999.			
20. Practical psychology for forensic investigations and prosecutions / Ed. by M.R. Kebbell, G.M. Davies. Chichester, 2006.			
21. Psychology and law: An empirical perspective / Ed. by N. Brewer, K.D. Williams. New York, 2005.			
22. Shepard A.I. Children, courts and custody: Interdisciplinary models for divorcing families. Cambridge, 2004.			
23. The forensic psychologist's casebook: Psychological profiling and criminal investigation / Ed. by L. Alison. Cullompton, 2006.			
24. The handbook of forensic psychology. 3-rd ed. / Ed. by I.B. Weiner, A.K. Hess. Hoboken, 2006. .			
25. Tyler T.R. Why people obey the law: Procedural justice, legitimacy and compliance. New Haven, 1990.			
26. Tyler T.R., Boeckmann R.J., Smith H.J., Huo Y.J. Social justice in a diverse society. Boulder, 1997.			
27. Valickas G. Teisės psichologo profesinės etikos dilemos. Vilnius, 2008.			
28. Vanagaitė K., Valickas G. Įtariamąjį veido atkūrimas ir atpažinimas. Vilnius, 2008.			
29. Vrij A. Detecting lies and deceit: the psychology of lying and the implications for professional practice. Chichester, 2000.			
30. Wrightsman L.S., Greene E., Nietzel M.T., Fortune W.H. Psychology and the legal system. Belmont, 2002.			
Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Pedag. Vardas	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Gintautas Valickas	Soc. m. dr. (HP)	Prof.	Autukaitė M., Valickas G. Karių patiriamo streso ir jo įveikos ypatumai // Psichologija / Mokslo darbai, 2004, t.29, P. 31- 46. Bagdonas A., Pociūtė B., Rimkutė E., Valickas G. Psichologija // Lietuvos humanitarinių ir socialinių

		<p>mokslų plėtos problemos. Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2004, P. 209-223.</p> <p>Valickas G. Smurtinių kompiuterinių žaidimų ir vaikų bei paauglių agresyvaus elgesio ryšys // Žiniasklaida ir asmenybės raida: nepilnamečių apsauga ir žmogaus orumas. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2004, P. 135-146.</p> <p>Юстицкис В., Валицкас Г. Соответствие поведения следователей требованиям процедурной справедливости // Latvijas Policijas akademijas RAKSTI, 2005, Vol.12, P. 7- 30.</p> <p>Vanagaitė K., Valickas G., Soloveičikienė L. Moterų ir vyrų pakeistų veido elementų atpažinimo tikslumas // Psichologija / Mokslo darbai, 2005, t.31, P. 54-74.</p> <p>Valickas G., Justickis V., Čėsniėnė I. Teismo psichologinė ekspertizė Lietuvoje: dabartinė padėtis, problemos ir galimi jų sprendimo būdai // Psichologija / Mokslo darbai, 2006, t.33, P. 89-100.</p> <p>Grakauskas Ž., Valickas G. Streso įveikos klausimynas: keturių faktorių modelio taikymas // Psichologija // Mokslo darbai, 2006, t.33, P. 64-75.</p> <p>Валицкас Г., Юстицкис В. Соответствие поведения судей требованиям процедурной справедливости (на примере литовского судопроизводства) // Психологический журнал, 2006, том 27, № 4, С. 95-105.</p> <p>Justickis V., Valickas G. Procedūrinis teisingumas Lietuvos kriminalinėje justicijoje. Monografija. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras, 2006.</p> <p>Antanaitytė N., Vabolytė K., Valickas G. Seržantų situacinio atrankos testo kūrimas // Psichologija / Mokslo darbai, 2007, t. 35, P. 79-95.</p> <p>Vanagaitė K., Valickas G. Įtariamojo veido atkūrimas ir atpažinimas. Metodinė priemonė. Vilnius: Eugrimas, 2008.</p> <p>Kiguolytė R., Valickas G. Smurto rodymas Lietuvos televizijos laidose // Psichologija / Mokslo darbai, 2008, t. 37, P. 57-70.</p> <p>Bagdonas A., Lapė J., Valickas G. Lithuanian Psychological Association: 50 years of development // Psichologija / Mokslo darbai, 2008, t. 37, P. 85-103.</p> <p>Valickas G. Teisės psichologo profesinės etikos dilemos. Metodinė priemonė. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2008.</p> <p>Bagdonas A., Pociūtė B., Rimkutė E., Valickas G. The history of Lithuanian psychology // European Psychologist, 2008, Vol. 13, P. 227-237.</p>
--	--	--

Patvirtinta fakulteto taryboje 2009 m. gegužės mėn. 27 d., protokolo Nr.

Dekanas

Doc.dr. Kęstutis Dubnikas